

Danskur professari í fólkarætti:

Grundarlagið undir heima-stýrinum burtur

-Hevur danska stjórnin góðtikið at lata føroyingum allan rætt til at troyta møgulig ráevni í undirgrundini, tá er eisini grundarlagið undir heima-stýrinum burturdottið segði danski serfrøðingurin í fólkarætti og EF-rætti við danska útvarpið týskvøldið. Um undirgrund-aravtaluna segði hann m.a.:

-Tá stjórnin nú hevur latið Føroyum allan rættin til ráevni í undirgrundini, so hevur hon harvið eisini latið føroyingum tann partin av sjálvum "Højhedsrættinum" Avleiðingar nar av tí vera fyri Danmark, , at tað ikki longur er møgult at siga, at Danmark er ein ríkiseind. Tað var annars nettup fyri at forða fyri hesum, at danskir myndugleikar alla tíðina hava fasthildið, at ráevni í undirgrundini kunnu ikki yvirtakast. "Højhedsrætturin" kann tí ikki býttast innan verandi skipan, men tá stjórnin nú

kortini hevur gjørt av lata ráevni frá sær, so merkir tað, at Højhedsrætturin er brotin og harvið eisini ríkiseindin Danmark segði Fredrik Harrow og helt fram:

-Fyri mær sær tað tí út til, at Danmark ikki longur er eitt ríki. Eingin ríkiseind er til longur men ein ríkisfelagsskapur við tveimum (og trimum tá grønlendingar fáa líknandi skipan) ríkispartum, nevniliga Danmark og Føroyum, sum hvør sær hevur rættin til undirgrundina.

Við øðrum orðum kem-

ur henda avgerðin at hava sera vittrøkkandi avleiðingar fyri sjálvan struktúrin í donsku stýrisskipanini.

Fredrik Harrow heldur eisini, at avtalan fær avleiðingarnar fyri føroyska heima-stýrið.

-Heima-stýrið hvílir á tí grundsetningi, at tað finst eitt móðurland Danmark og so eitt Føroyar við heima-stýri.

Danmark hevuðs-ábyrgd

Sambært heima-stýrisslógina hevur Danmark búskaparlígu hevuðsábyrgd -

ina av Føroyum. Broyta vit nú heima-stýrisslógina við at lata føroyingum rættin til at troyta møgulig ráevni í undirgrundini, so gera vit eisini Føroyar búskaparlíga sjálfstøðugar, og tað merkir, at grundarlagið undir heima-stýrinum er burtur.

Annars heldur sami Fredrik Harrow, at mannagongdin í málinum er heldur óvanlig. -Tá konseksión skal latast til so kemur slík altíð til viðgerðar í fólkatingsins orkunevnd. Var tað ikki enn meira náttúrligt, at ein so stór avgerð sum at lata

undirgrundina til føroyingar varð til viðgerðar í hesi nevndini spyr Harrow.

-Men tá hetta ikki er gjørt so má tað vera tí, at forsætisráðharrin hevur hildið seg vera færan fyri at gera hesa avtaluna uttan at spyrja fólkatíngið eftir leggur hann aftrat og heldur fram:

-Hetta er eitt "over-ordentligt kompliseret teoretiskt statsretlig spørgsmål, som det vil tage noget tid til at udrede, men indtil videre må vi tro på, at statsministeren har

handlet i tillid til, at han har været beføjet til at indgå den aftale, og så længe andet ikke er bevist, så er aftalen gyldig" segði Fredrik Harrow, lektari í fólkarætti og EF-rætti við lærða háskúlan í Keypmannahavn við danska útvarpið í týskvøldið.

jan

Atli Dam, lögmaður:

Fullkomiliga ósamdur við Frederik Harrow

-Eg eri fullkomiliga ósamdur í útleggjngini hjá Fredrik Harrow. Henda yvirtøkan er júst tann sama sum allar hinar, ið eru framdar eftir grein 3 í Heima-stýrisskipanini. Fólkatingsins medvirkan var í 1948 og 1950 í sambandi við undirgrundarlógina, og har varð ásett, hvussu hetta skuldi gerast. Og sjálvsagt hevur forsætismálaráðið atgongd til juridiska ekspertisu, sum váttar, at so er.

Hetta sigur Atli Dam, lögmaður í eini við-

merking til úttalislíni hjá danska serfrøðinginum í

fólkarætti Frederik Harrow, sum danska útvarpið

tosaði við týskvøldið.

Hvat viðvíkur spurninginum at tengja yvirtøkuna av undirgrundini at eini komandi loysing frá Danmark sigur lögmaður , at tá kundi ein jú sagt, at loysingin longu varð framd fyri langari tíð síðani, nevniliga tá kongsjørðin, tvs. sjálvar Føroyar vórðu yvirtiknar í 1956. -Eingin munur er millum tað, sum tá hendi og tað, sum nú er samtykt ella fyri tað, tá vit finga fullan rætt til fiskirímidomið og búskaparlígt øki osfr.

"Højhedsrætturin" tann sami sum áður

Lögmaður er púra ósamdur við Fredrik Harrow, tá hesin sigur, at við at geva føroyingum rættin til ráevni í undirgrundini, so merkir tað, at "Højhedsrætturin" er brotin og harvið eisini ríkiseindin Danmark. "Højhedsrætturin" viðvíkur tí samlaða ríkinum. Hetta er tann rættur, sum danski staturin hevur ma. vegna Føroyar mót-

vegis útheiminum.

-Hesin yvirrættur liggur framvegis hjá donum og kann ikki býttast sigur lögmaður og er tað heldur ikki í hesum førinum.

Atli Dam heldur eisini , at Frederik Harrow má hava misskilt okkurt, tá hann sigur, at umrødda yvirtøka merkir, at grundarlagið undir heima-stýrinum er burtur.

Heima-stýrisslóg óbroytt

-Heima-stýrisslógin er óbroytt. At vit kunnu yvirtaka undirgrundina nú uttan at slíta við Danmark vísir bara, hvussu genialt henda lóg er smíðað sigur lögmaður.

-Heima-stýrisslógin er júst tann sama nú sum áður. Her er bert hent tað, at ein grein uppfyllt er uppfyllt, sum fólkatíngið í 1950. Tá undirgrundarlógin varð samtykt, gjørdi vart við, skuldi yvirtakast.

Hvat viðvíkur Heima-stýrisslógini og broytingum í henni, so kann tann

spurningur verða tikin upp í eini komandi sjálvstýrisslóg.

Viðgerðin liðug

Um úttalislíni hjá donskum politikarum í seinastuni um, at málið átti at verið viðgjørt í fólkatingsins orkunevnd sigur Atli Dam, at viðgerðin av hesum máli var í fólkatínginum í 1948 og 50, og hon skal tí ikki takast upp aftur nú. Hvat viðvíkur fólkatingsins orkunevnd, so virkar hon út frá tí donsku kolbrintulógini. Her er tað serliga galdandi, at við tað at danska undirgrundarlógin frá 1950, sum er farin úr gildi í Danmark, kortini hevur verið galdandi í Føroyum, so hevur fólkatíngið einki havt at siga í Føroyum á hesum øki.

Hvat hevur Atli Dam at siga til teir føroyingar, sum tulka yvirtøkuna av undirtøkuni sum eitt týðandi stig móti loysingini!

